

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. *Transport av høi*Fylke: *N. Trøndelag*

Tilleggsspørsmål nr.

Herad: *Meråker*Emne: *Høitransport*Bygdelag: *Øvre Skjördal*Oppskr. av: *Carl Løvimo f. 9/8/1869*Gard: *Løvimo*(adresse): *Nustadfoss Brevhus
Meråker*G.nr. *35* Br.nr. *2*

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

I gamle dage blev alt høi kjørt på slede, både sommer og vinter. Den slede, som blev brukt i vinterkjøring hadde jernstænger under meiene. Den til sommerkjøring hadde ikke jernstænger og var anderledes på alle måter end sleden til vinterbruk. På sommer sleden var meiene foran på sleden, forlænget ca. 1 m ovenfor sleden, bak var det også påsat kroker i samme høide, for at holde høiet på sleden under kjøringen. Bygdens benevnelse på disse sleder var: (Vinterstadda og sommarsladda.) Sjeker blev brukt til vinter sleden og skakler til sommer sleden. I 1880 årene var det en Tomas Meraker, som arbeidet en firejulet vogn til høikjøring om sommeren og denne type blir nu brukt på de større gårde, på de små gårde blir det tildels brukt

ovenfor nævnte sommerstede.

På høivognen bruges grunder, som kan tages af.

- 1 Om forskjellen på driftsmåten på store og små gårde - se ovenfor - I gamle dage blev det slået meget gress i utmarken, men i den senere tid er det skjelden^{nogen} skaffer sig hoi på denne måde, årsaken kan være, at hjemmemejdene er i bedre hevd. Utmarksslatten har vært drevet længre på små gårde end på store. Hoi på utslattene blir for det meste tørket på marken, da hoiet blir tørt rakes det sammen i store dunger og blir, med riven presset sammen i store flak. Riven holdes i ytre kant av flaket, som kaldes: "høikjøm", venstre hånd presses mot indre kant av høikjømmen og svinges af på venstre skulder og bæres således til ~~det sted~~ samlingsstedet og sættes i "stak" som er rund og i form, som en gammel dagd öl-flaske og dækket med en tørv på toppen. Hoiet fra utslattene blir kjørt frem på vinterføre og da sættes grunder på sleden og kaldes "Høiskrim". De som ikke har hest selv leier nøger til hjemkjøringen. Anden transport til samlingsstedet i utslattene, end den, som er beskrevet brukes
- 2
- 3

mot i stakken
er en stang

2

ikke i Meråker - så vit jeg vet -

4 På de større gårde brukes ovenfor beskrevne firejulede vogne til høikjøring om sommeren. Fortiltingen til høivognen er sjeker, som er fastet til den fremre jülgang, som er mindre end bakjülene.

På de mindre gårde brukes, for det meste ovennævnte sommerstleder, som er ca. 1.5 m bred og ca. 2.5 m lang.

Som før fortalt, er det grunder på høivognene og høiet lastes på med gaffer. På slederne blir høiet lagt i "kjemmer" og et täng blir bundet over. Intet seregitt navn blir brükt på tängit. Viterlassene er større end sommerlassene, ingen fast regel for lassets størrelse, men det er näie med at alt skal rakes sammen, så intet blir tilbake.

5 Det var skjelden fellesplät og om det var, var der forskjellige regler for delingen av høiet.

De som hadde ütslättene nær hverandre kjøite høiet hjem samtidig.

Vinterstede og sommerstede set fra siden, og sommerstede set forfra

2278